ISSN 0132-5930

Барвінок

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
Журнал нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

6 · 1983

ВСЕ КРАЩЕ — ДІТЯМ

Юні друзі! Першого червня щороку відзначається Міжнародний день захисту дітей.

Дуже неспокійно сьогодні у світі. Є сили, що прагнуть посіяти розбрат між країнами, підбити їх на війну, від якої найбільше страждають діти. З допомогою американських імперіалістів ізраїльські агресори відібрали в дітей Палестини найдорожче — батьківщину. Ллється кров дітей у Лівані, на півдні Африки. Та лиходіям цього мало — вони не криються, що прагнуть розв'язати війну і проти нашої Вітчизни. Вони глухі до вимог простих людей відвернути загрозу світової війни. Ось про що

ЧЕРВЕНЬ

1 — Міжнародний день захисту дітей.

5 — Всесвітній день охорони навколишнього середовища.

22 — Віроломний напад фашистської Німеччини на Радянський Союз. Початок Великої Вітчизняної війни Радянського Союзу проти фашистської Німеччини.

Тридцять сім років тому, 6 червня 1946 року, у Корейській Народно-Демократичній Республіці була заснована піонерська організація. Зветься вона Соньондан. Піонери носять червоні галстуки і значок із зображенням державного прапора, п'ятикутної зірки і трьох язиків полум'я — символу єдності трьох поколінь.

Цей номер «Барвінка» підготовлений спільно з редакцією білоруського журналу «Вясёлка».
«Барвінок» знайомить своїх читачів з творчістю письменників Білорусії, «Вясёлка» надає свої сторінки майстрам слова з України.

РОЗМОВА З ДІВЧИНКОЮ

Я ліплю з глини. Я вирізую з дерева. Я тешу камінь. Я карбую бронзу. І все це для того, щоб зробити знайому мені людину такою, якою я її бачу. Така моя робота.

Я давно знав, як любив дітей Володимир Ілліч. І от уявив собі таке: дівчинка

пише президентові Рейгану американський хлопчик: «Мені вісім років. Прошу, не починайте війни. Я так хочу дожити до десяти років». Ці слова зворушили весь світ. Та президент лишився до них байдужий, як і до листа іншої дитини, котра просила дати таткові хоч якусь роботу... Дітям потрібні мир, навчання, житло, медична допомога. Словом, те, що дає безкоштовно Радянська влада кожному з нас.

Комуністична партія Радянського Союзу невтомно провадить велику миролюбну політику. Вона пропонує зупинити гонку озброєнь, заборонити раз і назавжди війни. Та фабриканти смерті не хочуть і чути про це. Кому ж вони продаватимуть тоді свій товар? Щоб збагнути, проти кого вони воюють, згадаймо в'єтнамських дітей. Скільки з них стали каліками від бомб, замаскованих під іграшки!

Твоє право на щастя, юний друже, закріплене в Конституції СРСР. Основний Закон враховує усе, що для цього потрібно. Та це накладає на кожного і певні обов'язки. Поки ви малі, від вас великого і не вимагають. Ростіть патріотами Батьківщини, яка так по-материнськи дбає про вас. Добре вчіться, змалку любіть працю, спорт, будьте дисципліновані. Все це допоможе в майбутньому прославити нашу Вітчизну, зробити її ще міцнішою, багатшою, щасливішою.

Ірина ХОМЕНКО,
заступник міністра освіти УРСР,
заступник голови Комітету захисту миру УРСР

розказала Леніну свою заповітну таємницю. Ленін її зрозумів, підбадьорив. Дівчинка тихо сміється і шепоче йому на вухо щире «дякую».

Я запросив до себе в скульптурну майстерню дівчинку Лілю, яка навдивовиж була схожа на ту, яку я вигадав собі, обмірковуючи свій творчий задум.

— Та я ж Леніна ніколи не бачила! — сказала Ліля й додала: — Тільки на картинах... тільки в кіно... і на площі — пам'ятник... Це ж буде неправда, якщо я буду розмовляти з Леніним і обіймати його...

Я пояснив Лілі значення живої моделі для скульптора, і вона погодилася, що ми з нею на правильному шляху. Ліля уявляла собі, який хороший був дідусь Ленін. Він навіть танцював навколо новорічної ялинки разом з дітьми.

Мені чудово тоді працювалося з дівчинкою. Я чув її дзвінкий голосок, бачив її милу усмішку, і мені вірилося, що Ліля могла б і насправді розмовляти з Леніним, котрого вона знала лише з книжок, з кіно та з пам'ятника на мінській площі.

Я пригадував своє дитинство, той час, коли ще жив у селі, потім у Вітебську. І розповідав Лілі, як важко тоді велося простим людям. Ліля слухала й дивилась на мене з подивом: виходить, я сам застав оте убоге безрадісне життя?!

Наша держава, створена Володимиром Іллічем Леніним, зробила все для того, щоб не було більше такої несправедливості, щоб радянські люди могли спокійно жити й трудитися на благо рідної Вітчизни, а діти — радісно вчитися під мирним небом.

Ось уже кілька років я голова Республіканської комісії сприяння Радянському фонду миру. Як і всі радянські люди, вболіваю за те, щоб на землі були мир і спокій, щоб не страждали від війн, холоду і голоду діти.

Коли я казав про це Лілі, вона пильно й довго дивилась на портрет Леніна в моїй майстерні, і я збагнув: дівчинка багато думає сама, і думає правильно.

Такою я й відтворив її в своїй скульптурі: Ленін мовби прислухається до того, що думає і якими словами передає свої думки маленька дівчинка.

Заїр АЗГУР,
народний художник СРСР,
голова Білоруської республіканської комісії сприяння Радянському фонду миру

ДРУЗІ В НАС — НА ВСІЙ ЗЕМЛІ

Не думав Барвінок, збираючись на Тернопільщину, що потрапить у казку... Вийшов він з автобуса в Борщові, бачить — дівчатка і хлопчики зграйками поспішають до Будинку піонерів.

— Що там таке? — зацікавився Барвінок і хода за дітьми. А як переступив поріг Будинку піонерів — очам своїм не повірив: скрізь ляльки, і кожна — в яскравому національному вбранні. Усміхаються вони і, як давнього знайомого, запрошують Барвінка у танок. Розгубився Барвінок трішки.

— Невже не пізнаєш? — здивувались ляльки. — А ми тебе знаємо. Зустрічались, як ти подорожував з жовтенятами по наших республіках. Хіба забув? Тебе звати Барвінок, а нас — Іван та Мар'я. Ми приїхали в Борщів з російського міста Коврова, і тепер Будинок піонерів — наш рідний дім.

— Всі ми тут одна родина,— весело сказала лялька в тюбетейці й смугастому шовковому платті. — Я прибула з Таджикистану, інші — з Білорусії, Вірменії, Грузії, Молдавії, Естонії разом з піонерами, що приїздили до Борщова на свято дружби.

— Постривайте, розкажіть все до ладу,— попросив Барвінок.

— О-о, яке то було свято! — навперебій загомоніли ляльки. — Музика, танці, пісні лунали на вулицях і майданах міста. Діти гостювали в школах, на фабриках, заводах і вдома у своїх юних друзів — борщівців. Навіть жили в них.

— Оксанка Доценко,— мовила смаглява лялька з пишним волоссям,— взяла додому дівчаток з Башкирії — Римму Заманову і Світланку Рибакову.

— Галя Фадєєва і Таня Ломакіна,— продовжила Мар'я в кокошнику,— пішли до Олени Худоби.

— Мурата Ахадова і Марата Букаєва запросив до себе Толя Нестеряка,— радо повідомила лялька в туркменському тельпеку.

— А у Віті Поворозника зупинились дві школярки-білоруски,— вела далі блакитноока лялька в брилику. — Та коли його мама дізналась, що дівчатка приїхали разом зі своїми подругами, то сказала: «Нехай усі приходять до нас. Хата простора, є чим приймати гостей...» І цілий тиждень жили у Віті сім подружок: дві Галі, Ніна, Соня, Катя, Діна, Олена...

Багато ще цікавих історій почув Барвінок, а увечері зустрівся з дітьми, про яких йому розказали ляльки, переконався, що свято залишиться у їхній пам'яті на все життя. Глибоко запали в серця і слова учасника свята дружби, колишнього вихованця Курського дитбудинку, а згодом сина полку Анатолія Борознова.

Він довго спостерігав за веселими дівчатками і хлопчиками, а тоді сказав: «Ви — щасливі, ходите до школи, дружите, їздите в гості. А наше дитинство припало на страшний час. Гітлерівці плюндрували нашу землю, грабували і вбивали людей. А коли відступали, зігнали в сарай вихованців нашого дитбудинку й підпалили його. Першим почув дитячий лемент молодий боєць Ваня Ушаков. Ризикуючи життям, він врятував дітей. Шкода, що не дожив Ваня до радісного дня Перемоги — загинув, визволяючи ваше місто. Добре, що і ви, як і врятовані Ушаковим дитбудинківці, бережете добру пам'ять про нього.

Дивлюся я на вас і от про що думаю — велику справу робите ви: листуєтесь, їздите одне до одного, пізнаєте життя своїх ровесників і переконуєтесь, як піклується про дітей радянська Батьківщина, як дружно живуть її народи. Якби не дружба наших батьків і дідів, чи подужали б ми такого жорстокого ворога, як гітлерівський фашизм. Дружіть і ви, у дружбі народи-брати нашої Вітчизни нездоланні, у дружбі їхня сила...»

Радів Барвінок, що у гості до школярів Борщова приїжджають їхні ровесники з усіх куточків СРСР. А від'їжджаючи, неодмінно запрошують до себе.

— Приїздіть до нас на Ковровщину! — кличуть росіяни.

— Чекаємо вас у сонячному Кишиневі,— кажуть молдавани.

— А хіба ви можете минути Білорусію? — усміхаються дівчатка з Мінська.

— А який сюрприз вас жде в Киргизії! — говорить Ангуль Молдакматова. — У нас, як зацвітають тюльпани,— всі гори ніби в червоному полум'ї. Недарма в народі кажуть, що найкращі казки писалися вночі при сяйві квітів.

— Велика наша країна, багато друзів,— хвалилися Барвінкові юні борщівці. — Всіх хочеться до себе запросити, та й самим кортить всюди побувати. Почали ми із Сиктивкара, що на засніженій півночі. Потім побували на півдні у туркменських друзів міста Безмеїн, далі відвідали Каунас, Кеданяй...

Прощаючись, Барвінок побачив безліч іграшок, які зробили дівчатка й хлопчики Борщова, і здогадався: з тими іграшками вони поїдуть у найвіддаленіші куточки нашої неосяжної Вітчизни — адже скрізь у школярів України друзі.

«Клуб жовтенят» веде Борис КРАВЧЕНКО

Василь ХОМЧЕНКО

ЖМЕНЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Оповідання

Надвечір ми зайняли оборону вздовж річки. На обох її берегах росли черемха і крушина, переплетені хмелем та колючою ожиною, а над усім цим чагарником височіли верхів'я старих вільх.

На тім боці річки, за лугом, у селі, що дивилося на нас порожніми вікнами, засіли німці.

Стояло літо вповні, духмяне й гаряче. Пахло недостиглими житами і свіжим сіном. Було затишшя, не стріляли. Солдати постелили на дні окопів траву і лягли спати.

Ніч навалилася на землю густою темрявою і несподіваним вітром. Він шелестів кущами, нагинав верхівки вільх, свистів десь у дуплі. Почали спалахувати ракети, вихоплюючи з темряви річку, що блищала, як дьоготь, нескошену заплаву на тому березі й чорні, наче обгорілі, хати.

Я з ординарцем Силаєвим ішов берегом. Раз по раз нас окликали вартові і, пізнавши по голосу, пропускали. Ми спустилися до самої води. Вогка земля з м'яким шурхотінням прогиналася під чобітьми. Я стомився, хотів спати і, щоб одігнати сон, зачерпнув пригорщами води і хлюпнув на лице. Потім ліг долілиць і вмочив у воду всю голову.

Хтось із наших пустив ракету. Вона з шипінням злетіла вгору і яскраво-білим клубком вогню впала в річку. В найостаннішу мить я зауважив у ситняку щось живе.

— Там хтось є,— прошепотів Силаєв.

— Давай ракету,— мовив я.

І тут у ситняку дуже захлюпотіло.

— Стій! Хто?.. — притишеним голосом гукнув Силаєв.

— Дядечку, не кричіть, свої,— відказав дитячий голос.

Я блимнув ліхтариком, синій промінець лизнув край берега і вихопив з темряви цибату дитячу постать у самих трусиках.

— Дядечку, я своя,— почули ми голос дівчинки.

Вона вибрела на берег, і було чути, що одягається.

У штабі батальйону я роздивився її. Худенька, з вигорілим на сонці волоссям, вона сиділа на ослінчику і великими блискучими очима зиркала на нас. Пелена широкої і не по зросту довгої сукенки колом лежала на підлозі, ховаючи ноги. Дівчинка сказала, що цю сукню дала їй одна тітка.

— Хто ж ти така? Де живеш? — спитав я.

Дівчинка осміхнулася:

— Далеко-далеко.

— Як далеко? З Ластовки? — Ластовка — це село на тому березі.

— Не вгадали.

— Мені нема коли загадки відгадувати. Звідки ти?

— З Журавинок.

Я розгорнув на столі карту, почав шукати Журавинки.

— Далеко вони звідси?

— Далеко, на Німані.

— На Німані? — здивувався я й недовірливо подивився на дівчинку.

— Ага.

— А куди ж ти йдеш?

— До своїх.

Вона говорила зі мною, а щаслива усмішка так і не сходила з обличчя, навіть коли я хмурився.

— Ти сама йдеш?

— Сама. Тато в армії.

— А мати?

— Торік загинула. Бомба в хату влучила.

Вона опустила очі додолу. Всі мовчали.

— І довго ж ти йшла?

— А все літо. Як пішла навесні, так і йду...

— Далека дорога,— сказав я. — Ну ось дійшла. А тепер куди?

Вона підвела голову, знов щасливо засяяла:

— Батька шукати. Він же в армії.

Я приліг на лаві, а начальник штабу Дьомкін підкликав дівчинку до столу і став показувати на карті, де ми, де німці. Дівчинка кивала головою, а сама все придивлялася до всіх, хто був у хаті. Їй не вірилося, що нарешті вона добралася до своїх.

Дьомкін навіть трохи розгнівався.

— Та ти сюди дивись,— постукав він пальцем по карті. — Ти де переходила річку?

— А там,— вона кивнула головою назад. А потім показала на мене. — Ось він знає.

— Там же німці на всьому березі,— сказав Дьомкін.

— Німці до села вступили тільки надвечір. А я ще вдень в очерет заховалася.

Начальник штабу згорнув карту, загадав нагодувати дівчинку і знайти їй що-небудь з одягу. Телефоністка Надя віддала дівчинці свої поношені чобітки, а Силаєв — пілотку. Пілотка була великувата, і її вшили. Дівчинка надягла пілотку, підперезалася чиїмсь ременем, а потім довго крутила перед собою люстерко.

— Скидай сукню, вшию,— сказала Надя.

Дівчинка щось прошепотіла їй на вухо.

— Мою вдягни,— відказала телефоністка.

Засинаючи, я чув, як клацали ножиці, як дівчинка перешіптувалася з Надею. А коли прокинувся, то побачив, що Надя і двоє солдатів, нахилившись над столом, щось роздивляються.

— Товаришу капітан,— сказала Надя. — Підійдіть, будь ласка.

— Ну? — підвівся я.

На столі лежала грудка вогкої землі.

— Та це ж із Білорусії, товаришу капітан. Дівча принесло.

— Твоя? — спитав я.

— Моя. Одна тітка несла... А потім мені віддала. Каже, донеси.

— Що за тітка?

— Не знаю. Я з нею цілий день ішла. А тоді вона занедужала. Віддала мені й каже — донеси.

У хаті стало дуже тихо. Тремтіли од вітру шибки, гуло в комині. Солдат із Вітебська пальцем, ніби до чогось живого, обережно доторкнувся до темної маленької грудки. У Наді часто закліпали повіки.

Білорусь для нас починалася ось від цієї маленької жменьки землі. Ми повинні визволити її всю.

За півгодини я викликав розвідників. Вони мали знайти переправу і пробратися в тил до німців. Коли розвідникам розтлумачили завдання і сказали про жменьку землі, вони стали заходити до хати, щоб глянути на ту землю.

Село ми зайняли вранці. Удар розвідників з тилу був такий несподіваний, що німці здали село майже без бою. З ходу ми взяли потім ще двоє сіл і станцію.

А з дівчинкою тією мені більше не довелося зустрітися. Я навіть не запам'ятав її ім'я. Новий день приніс нові бої і нові зустрічі. Але жменю землі, яку дівчинка подарувала нам, я доніс до кінця війни. І тепер лежить вона в мене у столі в моїй солдатській табакерці. Її зовсім трішки — скільки може набрати в жменю маленька дитяча рука.

Переклав В. ДОВЖИК

Володимир КОРОТКЕВИЧ

ЖАБКИ ТА ЧЕРЕПАХА

Казка

На березі маленького лісового озера-болітця розгорлопанилися, розходилися і влаштували концерт жаби. Моросив на їхні голівки теплий дощик, світило крізь нього сонце. Весело було жабкам — ось вони й співали.

І тут припливла протокою з такого самого сусіднього болітця-озера велика болотяна Черепаха. Жила вона сама, почула веселі співи і ось припливла, випірнула, наполовину вилізла на берег і вся аж зморщилася від задоволення. Так уже гарно співали жабки!

— Жабки-жабки, день добрий.

— А ти що за чудо-юдо? — запитали жабки.

— Я Черепаха.

— Бачити таке не бачили, чути таке не чули. Отже, не може тебе бути.

— Та я ж є,— сумно відповіла Черепаха. — І як же ви гарно співаєте! Повторіть, будь ласка. Просто солов'ї!

— Можемо,— сказали улещені жабки.

Ку-ма, кума,
Бор-рщик ва-рила.

— Чудово,— сказала Черепаха. — Неповторно.

Бур-ряки, бур-ряк-ки,
Бур-ряки-ки-ки-ки-ки.

У Черепахи — аж сльози з очей, так хороше співали жаби.

— Жабки-жабки, прийміть мене у свій хор.

— А ти співати вмієш?

— Ні. А слухати люблю.

— Так слухай. Звіддаля. Або приведи сестру, яка вміє.

— І вона не вміє,— сумно сказала Черепаха. — Ми, черепахи, співати не вміємо. Голосу нам не дано.

— То нащо ти нам тоді? — спитали жабки.

— А слухати вас хто буде? Хвалити?

— Нас і так усі чують. І всі хвалять.

— Ну і я тихенько сиділа б та хвалила,— сказала добра і розумна Черепаха.

— То ти, може, ще щось умієш? — спитала Головна Жаба в хорі, яка аж надулася від пихатості.

— Плавати умію. Пірнати.

— Це й ми уміємо. А стрибати умієш?

— Ні,— зітхнула Черепаха.

— Нічого ти не вмієш... А ми іще відкладаємо ікру.

— Я замість неї яйця несу,— сказала Черепаха. — Великі.

— Ф-фу,— сказала Головна,— яйця... Ну, спробуй все-таки заспівати.

І Черепаха заскрипіла:

Світить місяць із гори
На глибокії яри.
На щитах у черепах
Синє сяєво горить.

— Слова нічогенькі,— сказали жаби,— але ж голос? Бр-р-р!

— То я б вам — слова, а ви б — співали.

— Слова в нас не гірші. Самі придумали:

Що вар-рила, кум-ма, кум-ма?
Борщ, борщ, бур-ряки.

— Непогані слова,— сказала Черепаха,— але голоси у вас кращі.

— І що це за «щити у черепах»? — спитала Головна Жаба.

— А ось те, що на мені.

— Оце коричнювате? — схвилювалися жаби. — Оце бридке? Ну ні. Ми ось такі гарні. Зелені. Блискучі. Наче лаковані.

— Живі,— сказала Черепаха,— всі гарні.

— А чому ця бридота називається щитом? — спитала Молоденька Жабка.

— Вона тверда.

— Невже-е? Ой-йой! Бути не може.

Найсміливіша серед жабок підпливла обережно і доторкнулася до панцира лапкою.

— Ой! Вона ж як залізна!

— Ну то й що? — сказала Черепаха.

— Тверда... Голосу не має...

— Все одно ви мені подобаєтеся. Співаєте гарно. Мені самій сумно.

Але жаби вже розходи́лися.

— Залізна жаба! — зареготала найбільш насмішкувата.

— А ми м'якенькі жабки. Зелені.

— Залізна! Ги-ги-ги!

Черепаха почала ображатись:

— Кожна тварина — інша. Я ось корисна.

— І ми кор-рисні. А в тебе голосу нема... Кор-ричнева...

— Жаба в та́нку,— пожартувала насмішкувата.

Образилася бідна Черепаха, пірнула й попливла в протоку, а потім у своє озерце. А жаби, дивлячись на бурунці за нею, знову завели свою волинку з катеринкою:

Бур-ряків не було —
Бр-рукви навар-рила...

...Ну то й що? Чи добре все це вийшло? Тут собі жабки весело співають дурні слова хорошими голосами. А там Черепаха, що не має голосу, але знає хороші слова, лежить собі під водою, під місячним сяйвом, ображена і сама-самісінька.

І навіщо, коли ти зелений і м'який, лаяти того, хто коричневий і твердий? Ти ось ходиш на двох ногах, а кіт — на чотирьох. І нехай собі.

Погано ви зробили, жаби. Ану, негайно ж у Черепахи пробачення просити!

А ти зараз лягай спати, бо жаби будуть перепрошувати Черепаху аж до ранку. А після прийдуть до наших дверей, і вранці, коли прокинешся, тато або мама, бабуся або дідусь розкажуть тобі, пробачила жабам Черепаха чи ні.

Переклав П. ЗАСЕНКО
Малюнки М. ЄМЕЛЬЯНОВА

[illegible]

* * *

— Чого ти так рано схопився, синку? — питає мама.

— А щоб день був більший. Сьогодні ж вихідний!

* * *

— Ти знов поїв усі цукерки? Знаєш, що тобі за це буде?

— І не хочу знати, мамо. Ти ж сама казала, що діти не повинні бути цікавими.

* * *

— Доню, ти за канікули так схудла, що один ніс зостався!

— А хіба раніше у мене було два носи? — питає донька.

ХВИЛИНКИ-ВЕСЕЛИНКИ

Ніл ГІЛЕВИЧ

ЗАГАДКИ

* * *

Як летів — блискотів.
Як упав — чорним став.

(Дощ)

* * *

У зеленім зіллі
Виросли дівчатка —
Вії у них білі,
Золоті очатка.

(Ромашки)

* * *

Що воно за блузочка,
Синя, хоч не синена,
Аж на триста ґудзичків
Золотих зашпилена?

(Небо в зорях)

Переклад Т. КОЛОМІЄЦЬ

ЛІЧИЛКА

Щоб прочитати білоруську лічилку, спочатку перемножте числа і по добутках — від меншого до більшого — пронумеруйте кружальця. А тоді й читайте.

Микола ЧЕРНЯВСЬКИЙ

ПЕРЕДБАЧЛИВИЙ КАЗІК

— Куди це ти, Казику?
Чи не до діда?
— Та ні, не до діда.
У табір поїду.

— Навіщо ж ти тягнеш
З собою в дорогу
І ополоник,
І миску глибоку?

— Та я ж не поправлюся
Навіть на грам,
Бо миски і ложки
Мілесенькі там.

Ніна ГАЛИНОВСЬКА

САМ ЖИВУ Я НА ВЕНЕРІ

Небилиця

Я гриби шукаю в лузі,
На річках кошу траву
Я катаюся на плузі,
Запрягаю в плуг сову.

Влітку бігаю на лижах,
Взимку мчуся загорать.
Мені сом корали ниже,
Овід квіточки збира.

Я лечу до хмар стрілою
На човні і з висоти
Бачу рибок під собою,
Здоровенних, мов кити.

Сам живу я на Венері,
А на Марс ходжу гулять.
Як не віриш цій химері —
Приїзди: Венера, 5.

Микола МАЛЯВКА

ЛИСИЧКИ

Дивувався якось в гаї
Їжачок хороший:
Віта листячко складає,
Мов гриби, у кошик.

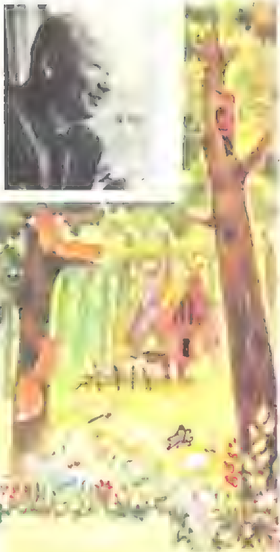
Бабця внучку ближче кличе,
Бабця докоряє:
— Ти чого замість лисичок
Листячко збираєш? —

Віта гарно поскладала
Листячко черлене
Й каже: — Щоб ніхто не думав,
Що лисички в мене.

Переклади Г. КИРПИ

Малюнок О. ЗЕНИЧ

Скільки намальовано однакових яблук?

Михась ГЕРЧИК

ЛИСТ З «ЛІСОВОЇ КАЗКИ»

Оповідання

Останній урок, останній дзвоник — і канікули!

— Вітаю вас, діти! — сказала Наталя Григорівна. — Усі ви перейшли до четвертого класу. Далі вас будуть навчати інші вчителі, а я знову піду до найменших, до першокласників.

Наталя Григорівна обвела поглядом притихлий клас.

— Я сумуватиму за вами. За всіма. А тому давайте домовимося: влітку кожен з вас напише мені листа. Розповісте, де і як відпочиваєте, що робите. Гаразд?

— Гаразд! — дружно загомонів третій, а точніше, уже четвертий клас. — Напишемо, Наталю Григорівно! Неодмінно напишемо!

Голосніше за всіх гукав Максимко Ороховський. І дуже зраділа Наталя Григорівна, коли він перший надіслав листа. Вона відразу здогадалася, що лист од Максимка. Навіть на підпис не глянула, бо впізнала його кривобокі літери.

Лист був товстий, ледве поміщався в конверті. Наталя Григорівна вийняла його з конверта й усміхнулася: «Ой Максимку, Максимку, де ж твій «добрий день»? Хіба часу не вистачило? А я думала, що ти хоч на канікулах не будеш поспішати...»

«Наталю Григорівно, я в піонерському таборі «Лісова казка»,— прочитала вчителька. — Їхати до нас дуже просто: від вокзалу автобусом на Раков до зупинки «Табір». Ви ще з дороги побачите трьох казкових велетнів і хатинку на курячих ніжках. У хатинці — чергові. Скажіть моє прізвище, і мене покличуть.

Наш табір недарма зветься «Лісова казка». На лісових стежинах ви зустрінете і коваля Вернидуба, і сестричку Оленку з братиком Іванком, і Буратіно з Цибуліно, і навіть старого Хоттабича на летючому килимі. А ще тут на кожному будиночку — малюнки з казок.

Ми вже допомагали колгоспникам сушити сіно. Згрібали, щоправда, не ми, а старші загони. А ми тільки ворушили його й воду для всіх з криниці носили. Потім тітоньці Яніні назбирали в лісі хмизу. Вона жниварям обід варила і нас кулешиком пригощала.

На лузі я назбирав для гербарію різних квітів. Шкода тільки, не знаю, як називаються. Ну, ромашка, звробій... А їх же так багато! Але то не біда,

я сходжу до діда Юхима, він мені розкаже.

Ви не знаєте діда Юхима? Я вас неодмінно з ним познайомлю. Він у таборі за сторожа. Живе у лісі і взимку, і влітку. У нього є собака Шарик, кіт Денис, шпак Кузьма і ангорські кролики. Справжній звіринець.

У війну дід Юхим був партизаном. Він тут кожну стежинку знає. І в похід нас водив.

Кілометрів за сім від нашого табору, на острові серед болота, колись був партизанський табір. Без діда ми туди нізащо не втрапили б. А він провів нас, навіть ніг ніхто не замочив.

Партизанських землянок на острові уже немає: давно розвалилися. А окопи залишилися. І спостережний пункт зберігся. До височенної сосни прибиті дошки. По них, як по сходах, можна за одну хвилину на самісіньку верхівку дістатися. А звідти, певно, півсвіту видно.

Нам дуже кортіло забратися на спостережний пункт, та дід Юхим не дозволив. Дошки за тридцять років підгнили, чого доброго, і полетиш з такої висоти...

На пригірку ми розклали багаття, і дід Юхим розповів нам про своїх колишніх бойових товаришів.

Я вам, Наталю Григорівно, розказав би про все до краплі, та часу немає. Треба на «Зірницю» шикуватися. Мене призначили командиром взводу розвідників. Тепер ми з хлопцями вчимося маскуватися, розшифровувати сліди, дорожні знаки.

Ось і все. Уже кличе горн. Наступного разу я напишу вам про нашу вожату Тетяну Іванівну. З нею також весело й цікаво...»

Наталя Григорівна виправила у листі помилки (на щастя, їх було не дуже багато) і взяла аркуш паперу.

«Доброго дня, Максимку,— написала вона. — Дякую тобі за листа. Чекай, незабаром приїду до вас у «Лісову казку»...»

Переклала Л. ВАСИЛЬЧУК

Малюнки Е. ОРРО

Еді ОГНЕЦВЄТ

ЗЕМЛЯ З БЛАКИТНИМИ ОЧИМА

Земля з блакитними очима,
Роздолля луків і річок!
О Білорусь! Тут що хлопчина —
То майже завжди Васильок.
Дзвенять криниці, як цимбали,
Стежинки світяться в лісах.
Поля, підгірки, перевали —
Просторий шлях, далекий шлях!
Наш край — це мужність партизанська,
Країна миру і щедрот!
Ти — наша слава, наша казка,
Як сонце, щирий твій народ.
Так, ми сини твої і внуки,
Нам любий шум лісів і лук.
І ріки тягнуться, мов руки,
До теплоти братерських рук.

ПРИКМЕТИ ЛІТА

Ще хор пташок на всі лади
Дзвенить ізвідусіль,
І біло так цвітуть сади,
В бору — весняний хміль.
Та неба чиста глибина —
Прикметна літа вість.
І ранок радісний злина,
Мов перший літній гість.
Угору сонце він підняв —
І пахне сонцем шир!
То барвами живими дня
Все нині славить мир!
Щоб діти всі зросли в теплі,
Війни хай згине тінь!
Буяй, життя, по всій землі,
Як літніх днів цвітінь!

Переклав В. КОРДУН

Ніл ГІЛЕВИЧ

У ЛУЗІ

Ну й квітки біля ріки —
С[illegible]ні, наче очка!
[illegible]абудки і братки,
Смолки і дзвіночки.
[illegible]
[illegible]ки, м'ята, кашка
[illegible] назбирать
[illegible] не тяжко

[illegible] у траві
Спробуй, вглядь Світланку,
[illegible] хить! — на голові
Сколихнеться бантик.
Рве по квіточці одній
Вибирати легко!..
Раптом зирк: назустріч їй
Дибає лелека

Ні, не злинув догори,
Не злякавсь, цибатий·
Хоч за дзьоб його бери
Та й веди до хати.
— Я тебе не зачеплю,
Любий, добрий бусле!
Я букет собі роблю,
Ось він — полюбуйся! —

Та немов не помича
І не чує птиця:
Може, дума — не дівча,
Квітка між травиці?..

КОНИК У ПОЛОНІ

Хлопчик коника зловив
У траві зеленій.
Дома в склянку посадив·
— Ну, співай для мене!

На лужку я чув тебе —
Гарно так стрекочеш!
Що ж мовчиш? Чому тепер
Стрекотать не хочеш? —

Коник дивиться, сидить
У в'язниці мовчки
Тільки тихо шкряботить,
Скаржиться немовби:

— Сумно, хлопче, тут мені
Одному в полоні.
Відпусти в луги рясні,
В буйні оболоні.

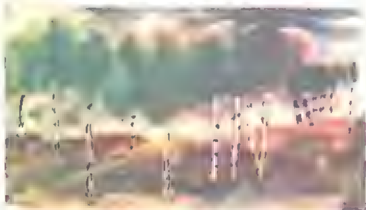
І приходь тоді гулять
Поміж трав і квітів,
Буду я тобі співать
Дзвінко ціле літо.

Пер[illegible]
Т. КОЛОМІЄ[illegible]

М[illegible]
[illegible]РАХОВОЇ

В ГОСТЯХ У «ПЕРВОЦВІТУ» — БІЛОРУСЬКІ ШКОЛЯРІ

«Берези». Малюнок Валі ПОЛУБАН, 10 років, Боровиківська середня школа.

«Орнамент». Малюнок Юлі ЦИУЛІ, 8 років, середня школа № 147 м. Мінська.

«Урожай в саду». Малюнок Ірини БЕЛЬКО, 9 років, середня школа № 147 м. Мінська.

ЛІТО

Ти послухай, друже,
Літо знов прийшло:
Червень, теплий, дужий,
Вибіг за село.
Він махне рукою —
Дощ рясний іде.
А махне другою —
Квітка зацвіте.

Сашко КИРІЄНКО,
учень 3-го класу,
м. Мінськ

ПОМІДОР І ОГІРОК

Колись давно Помідор та Огірок були однакові — біленькі. Якось Помідор прийшов до Огірка та й каже:

— Дивись, який я повненький та гладенький. А ти? Тонкий і довгий, як палиця.

Аж позеленів Огірок від образи, коли почув такі слова. Але змовчав. Як-не-як, а Помідор гість, товариш. Повернувся Помідор додому, згадав, що він наговорив Огіркові, і так йому соромно стало, аже почервонів увесь.

Наступного дня товариші помирилися, але Огірок так і залишився зелений, а Помідор — червоний.

Сашко ВАСИЛЮК,
учень 2-го класу,
м. Гомель

Малюнок І. МІШИНОЇ

ЧОМУ ЗЕБРА СМУГАСТА?

Одного разу Зебру запросив у гості Лось. Тоді Зебра ще була не смугаста, а біла. Прийшла Зебра до Лося у ліс, а там берізки, сосни, ялинки ростуть. Зебрі найбільше сосна сподобалася. Лось подарував їй соснову шишку і мовив:

— Зернятко з шишки поклади в землю, і виросте тобі сосна.

Посадила Зебра зернятко, поливала його, і скоро воно проросло. Щоб ніхто, бува, не затоптав деревце, Зебра обгородила його тичками і залюбки відпочивала біля нього.

Якось видався дуже спекотний день. Натомившись, Зебра прилягла під огорожею й заснула. А сонце пекло й пекло так, що потемніла шкіра на Зебрі. Білі смуги залишилися тільки там, де була тінь від тичок.

Відтоді Зебра смугаста.

Іринка СОЛДАТЕНКО,
учениця 3-го класу,
м. Гомель

Василь ВІТКА

ДЕ ХОВАЄТЬСЯ ВІЙНА?

— Де ховається війна? —
Запитавсь онук у діда.
— Хто її, онучку, зна... —
Одне слово, дід не відав.

А ховається війна·
Недалеко від людей.
Знав хлопчина, де вона,
І повів діда в музей.

Цілий день його водив,
Показав усе підряд.
Скільки там усяких див:
Мін, снарядів і гармат!

Є землянка, дот, багнет,
Танк, що якось уцілів,
А на дубі — кулемет,
Мов гніздо яких буслів.

Клекотали там «бусли»,
Аж здіймався ураган...
Показав онук малий
Діду «мінський казан».

Ой кипіло на вітрах
В «казані» тім від атак,
Що і досі бере жах.
— Ти боїшся, діду?
— Так. —

Здивувавсь онук: — Постій,
Ти ж був мужній партизан...
— Слухай, любий друже мій,—
Дід зітхнув, тоді сказав:

— Бач, страшніше, як війна,
У житті нема біди.
Хай зостанеться вона
У музеї назавжди.

Казимир КАМЕЙША

ЛИПИ ЦВІТУТЬ

В пилку жовтесенькому липи —
У них оманливе вбрання,
А бджоли весело бринять,
Вони до цвіту мов прилипли.
І над селом легка, мов дим,
Кружляє пелюстків пороша.
Іду і за собою в дім
Я сніговійницю приношу.

Доброго дня, юні друзі!

Ви любите одержувати посилки? Я теж люблю. Уявляєте, яке приємне хвилювання охопило мене сьогодні, коли на пошті мені видали досить важкенького ящика. Звичайно, кортіло якнайшвидше глянути, що у тому ящику. А виявилися в ньому найдивовижніші речі: глиняні черепки. І ще щось таке незрозуміле, до того ж непевного кольору і форми, але, мабуть, рослинного походження. Кілька фотографій. І, нарешті, лист! Я зразу ж почав його читати, бо тільки він міг пояснити, що означає дарунок. Лист був із піонерського табору — від мого знайомого Діми Хваталкіна. Ось що писав Діма: «Шановний професоре! Я обіцяв розповісти Вам, що найбільше сподобалось мені у піонерському таборі. Табір наш — чудовий. І щоб Ви в цьому переконалися, надсилаю Вам кілька фотографій. Їх я нишком відклеїв із стінгазети. На фотографіях видно наші корпуси, піонерів і кипариси. До речі, про кипариси. Тут ростуть ще й інші екзотичні дерева. Наприклад, магнолія. Кладу в посилку її квітку, за якою довелося дертися дуже високо. Було небезпечно, але я дістав. Мені пощастило — садівник саме пив чай. Шкода тільки, що магнолія швидко зів'яла і тепер більше схожа на висушену жабу. Але не хвилюйтеся, дорогий професоре. У наступній посилці я постараюсь надіслати Вам квіти граната або інжиру. Їх можна нарвати цілий ящик, бо ростуть вони низько.

А тепер подивіться на черепки. Гадаєте, вони від горщика з-під квітів? Ні, це частина старовинної вази. Поруч із нашим піонерським табором було стародавнє поселення, зараз його розкопують археологи. Я й подумав собі, що з глибини віків можна чимало добути. А черепки, як сказав би Карлсон, що живе на даху,— це дрібнички, не варто й згадувати. Врешті-решт, нехай ту вазу в музеї поставлять діркою до стіни. І, коли хочете, шановний професоре, я пришлю Вам іще кістки собачого скелета. Але не знаю, чи дуже він, той собака, древній, а запитати в археологів боюся: ще за вазу влетить. Отож, шановний професоре, якщо Вам потрібно, я потроху можу пересилати багато визначних пам'яток нашого табору. А може, щоб швидше було — залучити до цього й інших товаришів? У таборі — народ бойовий. Чекаю Вашої відповіді!»

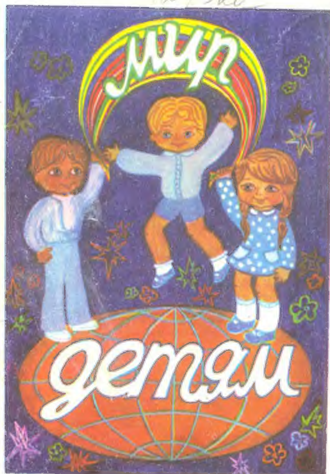
Гадаю, відповісти Дімі треба телеграмою. Нумо, друзі, складімо її разом! Тільки не забаріться із своїми пропозиціями.

Ваш професор Маківка

Малюнок В. СЕРЦОВОЇ

ІНДЕКС 74022 ЦІНА 20 КОП.

12/320

«Мир дітям». Малюнок Інги Касаткіної, 13 років, художня школа № 4 м. Києва.

Авторський гонорар за червневий номер «Барвінка» перерахований у Радянський фонд миру.

Головний редактор
А. І. Давидов

Редколегія
Н. Л. Забіла
О. Д. Іваненко
В. І. Кава
А. Л. Качан
Л. І. Козій
(відповідальний секретар)
О. О. Міхнушов
(художній редактор)
В. З. Нестайко
О. І. Пархоменко
М. А. Пригара
П. Х. Ткаченко
Б. Й. Чалий

Технічний редактор
М. К. Акопова
Коректор
С. І. Гайдук

Макет І. Мішиної
Малюнок на обкладинці
О. Міхнушова

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються.

Здано до набору 18.04.83. Підписано до друку 16.05.83. Формат видання 60Х90/8. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарб.-відб. 12,0. Обліково-видавн. арк. 3,49. Тираж 370 000. Зам. 01781. Ціна 20 коп.

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 41-04-98, 41-02-43.

Ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь», м. Київ.
Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел. 41-04-98, 41-02-43.

Ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь», г. Киев.
Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна», 252047, Киев-47, Брест-Литовский проспект, 94.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».